LITTERATUR.

Ett referat öfver årsberättelsen för 1893 af Norges landtbruksentomolog, herr W. M. SCHÖYEN, har länge väntat på utrymme för att kunna här intagas. Då det innehåller åtskilligt af intresse äfven för det närvarande och för oss, hafva vi ej tvekat att, om ock något sent, meddela detsamma. Berättelsen innehåller äfven åtskilligt rörande parasitsvampar, men detta måste här förbigås, såsom egentligen icke hithörande, då det ej gäller sådana svampar, som angripa insektlarver.

Största intresset anknyter sig till underrättelsen om upptäckten af den s. k. **hessiska gallmyggans** (*Cecidomyia Destructor* SAY.) förekomst i Norge, hvarom vi redan förut lämnat en kort underrättelse.

Inuti plantor af svarthafre (Black tartarian oat) hafva anträffats larver till **slökornflugan** (*Oscinis Frit* L.), äfvensom en annan art af samma släkte, nämligen *O. Cincta* MEIG., samt dessutom larver till två andra flugarter, som i likhet med den sistnämnda ej förr än nu varit kända såsom skadeinsekter på vår halfö. Dessa båda flugarter äro *Agromyza Scutellata* FALL. och *Siphonella Trilineata* MEIG. Rörande *A. Scutellata* har förut blott den uppgiften varit känd, att den håller till på åkerbönor och tranärter. Af ofvanstående ser man dock, att den äfven kan lefva på hafre. Alltså en ny näringsplanta.

Äfven i det nordligaste Norge (Tromsö stift) har en fluglarv uppträdt på 6—8 tum höga kornplantor och gjort skada, enligt konservator J. SPARRE SCHNEIDERS utsago. Larven lefde inuti rothalsen, hvilken skadades så grundligt, att plantorna lätt gingo af, om man lindrigt drog uti dem. Arten kunde tyvärr ej be-

stämmas, emedan de sända larverna lågo i sprit, hvarför deras uppfödande ej kunde ifrågakomma; men herr SCHÖYEN förmodar, att här var fråga om någon art af släktet *Sciara*.

Rörande **knäpparelarverna** anföres bland annat, att de enligt fleras utsago bortdrifvas genom gödning med svinspillning, äfvensom att man i Nordamerika med framgång försökt, att tio dagar före den egentliga sådden på åkern utså och nedharfva i arseniklösning stöpt säd, af hvilken larverna ätit sig till döds, innan den sedermera i vanlig tid sådda säden mjuknat och börjat gro i jorden.

I fråga om botemedel mot härjningar af **gräsmasken** (*Charaeas Graminis* L.) redogöres i korthet för de försök, som man i Finland gjort med den i Nordamerika mycket använda fotogenemulsionen. Om detta medels tillredning och användande i allmänhet är en redogörelse lämnad i Ent. Tidskr. för 1893, samt »Uppsatser i praktisk entomologi», sid. 90. De larver, som efter öfverstrilningen med denna vätska kommo med henne i beröring, dogo inom 20—30 minuter. Då detta medel ej lär kosta mer än $^3/_4$ öre per liter, blir utgiften för detsamma till en hektar blott 6,50—7 kronor. Det blir jämförelsevis ännu billigare, om det användes tidigt, innan larverna hunnit sprida sig vida omkring.

Renfanebaggen (*Adimonia Tanaceti* L.) har äfven i Norge visat sig såsom skadedjur å potatisplantor, liksom en gång hos oss i Norrland. Den uppträdde vid Aasgaardsstrand. Parisergrönt rekommenderas som utrotningsmedel. Om dess användning är nämndt i mina föregående årsberättelser till Landtbruksstyrelsen och i den för 1894.

Gulhåriga skinnarbaggens (*Oiceoptoma Opaca* LIN.) larver hafva äfven förorsakat skada vid Börve i Hardanger, likväl denna gång icke på kornbrodden, utan på kål.

Rapsbaggen (*Meligethes Æneus* FABR.) har likaledes åstadkommit förargelse på fröplantor af kålrabbi i närheten af Kristiansand, men skall hafva fördrifvits medelst aska och kalk, som ströddes öfver plantorna medan de voro våta af dagg.

Äpplevecklaren (*Carpocapsa Pomonella* LIN.), hvars larv brukar kallas äpplemasken, är allmän och mycket skadlig äfven i Norge och omnämnes därför något utförligare i årsberättelsen. Såsom verksamma utrotningsmedel förordas de arsenikhaltiga färg-

ämnena parisergrönt och det s. k. »London-purple», hvilka båda numera kommit mycket i bruk äfven mot detta skadedjur, först i Nordamerika och sedermera i Australien och England. Författaren hänvisar rörande detta ämne till ett af honom hållet föredrag, som utkommit i tryck och har till öfverskrift: Om anvendelsen af insekt- og sopfordrivende Midler i Havebruget. Jag torde böra i korthet omnämna en del af det, som däri anföres rörande äpplemasken. Genom användandet af ofvannämnda medel har man till och med lyckats stäfja koloradobaggens härjningar, och för fruktodlare hafva de blifvit så godt som oumbärliga, sedan man funnit, att genom bruket af dem $^3/_4$ af äppleskörden undgår att blifva maskäten.

I Amerika har man på grund häraf kommit till den öfvertygelsen, att det är lika nödvändigt att med nämnda medel öfverstrila sina äppleträd som att göda dem, och det stämplas som en grof försumlighet att vara i saknad af lämpliga apparater därtill. Icke allenast mot de bladätande insektlarverna, utan äfven mot sådana, som lefva inuti frukterna, har medlet således visat sig såsom det verksammaste man känner. Öfverstrilningen bör verkställas två gånger, först strax efter sedan blommorna fallit af och sedermera omkring 8—14 dagar därefter. Vid denna tid har äpplekarten den i ändan skållika, tjockare delen vänd uppåt, och det lär just vara i denna fördjupning, som fjäriln lägger äggen, och hvari således den nyss utkläckta larven håller till samt hvarifrån han borrar sig in i fruktämnet. Här stannar vid öfverstrilningen tillräckligt mycket af giftet för att döda larverna, då de förtära detsamma tillika med den naturliga födan.

Förutom äpplemasken hafva i Norge äfven andra skadliga larver visat sig på äppleträden, nämligen **frostfjäriln** (*Cheimatobia Brumata* L.) samt flera **vecklare**, t. ex. *Penthina Variegana* HB. och *Tmetocera Ocellana* FAB., hvilka angrepo blad och knoppar. Dessutom hafva de säckbärande larverna till *Coleophora Hemerobiella* SCOP. uppträdt i stor myckenhet på de späda bladen och uppätit öfverhuden, hvarefter denna blifvit brun. Den af dem själfva tillverkade bostaden liknar en lång och smal säck, hvari de vistas och hvilken de ständigt föra med sig.

En **flugbagge** (*Cantharis Obscura* FAB.) har visat sig talrik på äppleträden, hvarför man — om med rätt eller orätt torde

behöfva nogare undersökas — trott, att skador å blommorna uppstått genom denna skalbagges förvållande.

Krusbärsmottet (*Zophodia Convolutella* HB.) har nu blifvit funnet äfven i Norge och gjort skada på krusbären i Norderhov.

Röda tallstekeln (*Lophyrus Rufus* KLUG) har under en följd af år härjat vid Jäderen. Då fotogenemulsionen ej visat sig tillräckligt verksam som utrotningsmedel, har man i stället gjort försök med det tyska medlet antinonnin. Enligt statsentomologens anvisning införskref forstkandidat THORSEN ett kilogram antinonnin från Elberfeld och utspädde detta med 800 liter vatten, hvarefter de angripna träden därmed öfverstrilades med den påföljd, att alla stekellarverna dödades inom ett dygn. Någon skada har medlet ej förorsakat på de plantor, hvarpå det blifvit användt. Dess begagnande anses dock för besvärligt och dyrt i mer otillgänglig mark, men ej så på slätmark och i plantskolor etc. Isynnerhet borde medlet med stor fördel kunna brukas vid en härjnings början, då en skog eller plantering i mindre grad och endast delvis är angripen. Antinonnin, hvilket äfven visat sig vara ett utmärkt medel mot svamp på trä, kan erhållas hos C. H. NORSTED i Kristiania till ett pris af 6 kr. per dosa à 1 kilogram, samt i portioner om 50 gram till 0,75 kronor.

Entomologisk försöksstation i Frankrike. I ett bref från chefen för arbetena vid entomologiska stationen i Paris, d:r PAUL MARCHAL, omnämnes, att en sådan inrättning existerar redan sedan ett år tillbaka. Antagande att en dylik försöksanstalt är upprättad äfven i Sverige, gör d:r M. åtskilliga förfrågningar rörande dess organisation m. m., samt lofvar sända Parisstationens publikationer. Att några tillfredsställande svar på dessa frågor, åtminstone ej ännu kunna lämnas, detta vet tyvärr hvar och en. Glädjande är det emellertid erfara, att det ena landet i Europa efter det andra börjar upprätta dylika stationer.

Sven Lampa.
